

در نهمین کنگره ملی ادبیات پایداری بررسی می‌شود؛

بازیابی رگه‌های پایداری در ادبیات فارسی از دوران مشروطه تا امروز

دبیر علمی نهمین کنگره ملی ادبیات پایداری با تصریح اینکه موضوع این کنگره پرداختن به جریان‌های فکری ادبیات پایداری و بازیابی رگه‌های پایداری از زمان مشروطه تا کنون است، گفت: هدف این کنگره پرداختن به آثار ادبی این حوزه در یکصد سال اخیر است که از قضا قرن پرچالش و مملو از حوادث ریز و درشت اجتماعی و سیاسی است.

تاریخ: ۲۲ شهریور ۱۴۰۰ - ۰۷:۵۴

کد خبر: ۳۹۹۷۰۶۱

جهانگیر صفری، استاد گروه ادبیات داستانی دانشگاه شهرکرد و دبیر علمی نهمین کنگره ملی ادبیات پایداری با اشاره به اینکه فراخوان پذیرش مقالات نهمین کنگره ملی ادبیات پایداری از مشروطه تا کنون با میزبانی دانشگاه شهرکرد آغاز شده است، اظهار کرد: پژوهشگران می‌توانند مقالات خود را تا ۱۵ بهمن ماه ۱۴۰۰ به دبیرخانه کنگره ارسال کنند.

وی با ذکر اینکه هشت دوره قبلی کنگره ادبیات پایداری با مشارکت بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس در دانشگاه کرمان برگزار شده بود، افزود: از آنجا که دانشگاه شهرکرد در برگزاری هشتمین کنگره با کرمان همکاری داشت و نیز پس از دانشگاه کرمان، به‌عنوان دومین دانشگاه کشور است که رشته ادبیات پایداری در آن دایر است، نهمین کنگره ملی ادبیات پایداری با تلاش‌های بنیاد حفظ آثار استان به دانشگاه شهرکرد محول شد.

استاد تمام زبان و ادبیات فارسی دانشگاه شهرکرد با اشاره به ظرفیت خوب این دانشگاه در حوزه ادبیات پایداری، گفت: از حدود ۱۰ سال پیش که رشته ادبیات پایداری در دانشگاه‌ها مصوب شد، دانشگاه شهرکرد به‌عنوان دومین دانشگاه کشور این رشته تحصیلی را دایر کرد و در طی این سال‌ها چندین دوره دانشجویان این رشته فارغ‌التحصیل شده و اساتید این رشته نیز راهنمایی و مشاوره چندین پایان‌نامه و پژوهش مرتبط با ادبیات پایداری در کارنامه علمی خود دارند؛ بنابراین از حیث علمی، ظرفیت لازم برای برپایی نهمین کنگره ملی ادبیات پایداری در استان وجود دارد.

عضو هیئت علمی دانشگاه شهرکرد بیان کرد: مسئولان در بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس استان نیز رایزنی‌ها و پیگیری‌های لازم را از تهران برای گرفتن میزبانی نهمین کنگره ملی ادبیات پایداری انجام دادند و این توفیق حاصل شد.

محورهای نهمین کنگره ملی ادبیات پایداری در شهرکرد

صفری با اشاره به محورهای بیست‌گانه نهمین کنگره ملی ادبیات پایداری، گفت: جریان‌های فکری پایداری ملهم از اندیشه‌های دینی و مذهبی، نهضت‌های آزادیبخش جهان، اندیشه‌های ایرانی، مؤلفه‌های عرفانی، تحولات مهم سیاسی و اجتماعی شرق و غرب و بازتاب آن در آثار ادبی، آسیب‌شناسی جریان‌های فکری پایداری برپایه چگونگی بازتاب در آثار ادبی، تحلیل شبکه همبستگی نویسندگان و شاعران در هر یک از جریان‌های فکری پایداری، معرفی موفق‌ترین جریان‌های فکری ادبیات پایداری، بررسی تطبیقی جریان‌های فکری پایداری با کشورهای اسلامی منطقه، بررسی چگونگی هم‌افزایی جریان‌های فکری پایداری در میان کشورهای منطقه، بررسی دگرپرسی جریان‌های حاکم بر موضوع دفاع مقدس تا کنون و نقد و بررسی شخصیت‌های تأثیرگذار بر جریان‌های فکری ادبیات پایداری با محوریت شهید سپهبد حاج قاسم سلیمانی از مهم‌ترین محورهای این کنگره هستند.

دبیر علمی نهمین کنگره ملی ادبیات پایداری با ذکر اینکه موضوع این کنگره پرداختن به جریان‌های فکری ادبیات پایداری و بازیابی رگه‌های پایداری از زمان مشروطه تا کنون است، ادامه داد: هدف این کنگره پرداختن به آثار ادبی این حوزه در یکصد سال اخیر است که از قضا قرن پرچالش و مملو از حوادث ریز و درشت اجتماعی و سیاسی است؛ خیزش‌ها و جریان‌های متعددی از دوره بیداری مشروطه تا دوره رضاخانی و سپس نهضت ملی شدن صنعت نفت، کودتای ۲۸ مرداد، نهضت ۱۵ خرداد، انقلاب اسلامی و به‌ویژه دفاع مقدس در پهنه ایران رخ داده است که همگی مصادیقی از پایداری و مقاومت در برابر ظلم و استکبار و طاغوت هستند.

صفری بیان کرد: هدف از این کنگره بررسی ریشه‌های فکری و اندیشه‌هایی است که جامعه آن زمان را به سمت خیزش‌های پایداری و تحول‌بخش سوق داده است؛ در مقاله‌ها همچنین باید به این موضوع پرداخته شود که این خیزش‌ها چگونه به خلق آثار ادبی انجامیده است. بر این اساس، نویسندگان مقالات می‌بایست آثار ادبی حوزه پایداری اعم از آثار منظوم و منثور را مطالعه و در پی جستجو و تحلیل جریان‌های فکری پایداری و عقبه‌ها و پیش‌زمینه‌های این افکار که در قالب اثر ادبی ظهور و بروز یافته است، باشند.

استاد گروه ادبیات داستانی دانشگاه شهرکرد با ذکر اینکه هر یک از آثار ادبی بنا بر موضوع خود از جریان‌های فکری متفاوتی تغذیه می‌شود، تصریح کرد: نمی‌توان گفت که جریان‌های فکری آثار مربوط به قیام مشروطه با آثار ادبی حوزه کودتای ۲۸ مرداد شبیه به یکدیگر هستند؛ پس از بررسی جریان‌های فکری و اندیشه اولیه در خلق آثار ادبی حوزه پایداری می‌توان مولفه‌های پایداری بیان شده در آثار را مورد بررسی قرار داد.

زیربنای ادبیات پایداری خیزش‌های سیاسی و اجتماعی هستند

صفری بیان کرد: ادبیات پایداری مانند کل ساختار ادبیات یک امر روئینایی است که زیربنای آنرا تحولات و خیزش‌های سیاسی و اجتماعی تشکیل می‌دهند؛ ادبیات پایداری در گذشته نیز در شعر و ادبیات فارسی مطرح شده و شاهنامه فردوسی یک الگوی تمام‌عیار از ادبیات پایداری است؛ همچنین می‌توان اشعار ناصرخسرو، سنایی و دیگران هر یک به شیوه‌ای متفاوت ساحت‌های گوناگون ادبیات پایداری را مطرح کرده‌اند.

این مدرس دانشگاه تصریح کرد: اعتراض به بی‌عدالتی، مقاومت در برابر ظلم و جور به مردم، دفاع در برابر تجاوز به اندیشه یا حریم امنیت و آب و خاک وطن، استعمار، استکبار و نفوذ بیگانگان و ظلم

حاکمان و عوامل آنان در ساختار حکومتی کشور از دیرباز از سوی مردم اتفاق افتاده است و شاعران و نویسندگان ادبی هر دوره به انتقاد و اعتراض به این رویکردها پرداخته‌اند. این دست آثار به ساختار ناهمگون جامعه و حاکمیت زمان خود اعتراض دارند.

مشروطه؛ نقطه عطف ادبیات پایداری

صفری با یادآوری اینکه رگه‌هایی از موضوع پایداری به انحاء گوناگون در ادبیات کلاسیک فارسی وجود دارد، تصریح کرد: با اینحال نقطه عطف ادبیات پایداری مربوط به دوره بیداری جامعه و قیام مشروطه است که قیامی علیه حاکمان قاجار است. این حاکمان یک ساختار سنتی ارباب و رعیتی را در عصر خود پیاده کرده بودند که پادشاه در رأس امور قرار داشت و قانون اساسی و مدنی جایگاهی در اداره مملکت نداشتند. بنابراین اوضاع کشور و وضعیت مردم روز به روز فلاکت‌بارتر می‌شد. در این بین، برخی مبارزان تحصیلکرده و آشنا با اصول سیاست و حاکمیت مردمی به دنبال تغییر در اوضاع کشور بودند.

وی بیان کرد: روشنفکران و روحانیون در چنین شرایطی با یکدیگر متحد شدند و قیام مشروطه را شکل دادند و قانون مشروطه به امضا رسید اما شاه قاجار در عمل نپذیرفت که مردم را در ساختار قدرت مطلقه خودش شریک کند بنابراین درگیری‌ها و کشمکش‌های گسترده‌ای شکل گرفت که سرداران بختیاری از دیار چهارمحال و بختیاری از جمله سردار اسعد بختیاری و سردار مریم بختیاری (معروف به بی‌مریم) و همسر و پسرش نیز در رأس این قیام‌ها قرار داشتند و با فتح تهران، حاکمیت قاجار مشروطه را پذیرفت.

صفری با ذکر اینکه بازنمایی دوره مشروطه به صورت گسترده در آثار ادبیات پایداری وجود دارد، تصریح کرد: از جمله می‌توان به آثار نسیم شمال اشاره کرد؛ در تمامی بزنگاه‌های تاریخی، شاعران و نویسندگان آن دوران به خلق آثاری متأثر از فضای جامعه می‌پردازند و می‌توان گفت که رگه‌های ثابتی از پایداری در آثار منظوم و منثور قاطبه شاعران و نویسندگان معاصر وجود دارد؛ چه بسیار شاعران و نویسندگان که با خلق آثار پایداری روانه زندان شدند و در زندان جان باختند، لذا این اندیشه‌ورزان هم در کلام و هم در عمل با ایثار جان، مفهوم پایداری را زنده نگه داشته‌اند.

عضو هیئت علمی دانشگاه شهرکرد با اشاره به انقلاب اسلامی به عنوان یکی دیگر از بسترهای زایش مفهوم پایداری، بیان کرد: تحولات پیش و پس از شکل‌گیری انقلاب و حضور امام خمینی (ره) و اندیشه‌ها و آرمان‌های انقلاب سبب جذب و حمایت مردم شد و جلوه‌های این مفاهیم در قالب آثار ادبی بازخلق و بازنمایی شد. وقوع جنگ تحمیلی و دفاع مقدس مردم علیه تجاوز بیگانه که یکی از طولانی‌ترین جنگ‌های تاریخ را رقم زد، عزتمندانه‌ترین پایداری مردمی را به منصف ظهور رساند و خوشبختانه آثار ادبی فاخر و بسیار پرشماری در این حوزه خلق شدند که گنجینه‌ای ارزشمند در مطالعات ادبیات پایداری در دانشگاه محسوب می‌شوند.

ضرورت تقویت آثار ادبی مرتبط با انقلاب اسلامی

صفری تصریح کرد: باید گفت که پرداختن به انقلاب اسلامی در حوزه ادبیات پایداری مظلوم واقع شد چرا که کمی پس از پیروزی انقلاب، جنگ طولانی مدت هشت‌ساله آغاز شد و همه توجه‌ها و افکار را به سمت خود معطوف کرد و اجازه نداد که ویژگی‌ها و تاثیرات و ارزش‌های متعالی انقلاب اسلامی در آثار ادبی تبیین شوند. انقلاب اسلامی بر طبق شعارهایی که تکرار می‌شد یک انقلاب فرهنگی تمام‌عیار است اما بروز جنگ باعث شد که پرداختن به مبانی و مفاهیم انقلاب در آثار ادبی آن دوران

مورد غفلت واقع شود. می‌طلبید که این نقیصه توسط نویسندگان و شاعران امروز با بهره‌گیری از تجارب و خاطرات مبارزان و انقلابیون که به دلیل کهولت سن هر روز از تعدادشان کاسته می‌شود، جبران شود.

دبیر نهمین کنگره ملی ادبیات پایداری با بیان اینکه فراخوان پذیرش مقالات در محورهای بیست‌گانه در تمامی دانشگاه‌ها و محافل علمی و عمومی منتشر شده است، افزود: ۱۵ بهمن‌ماه آخرین مهلت دریافت مقالات است و این کنگره در روزهای ۱۴ و ۱۵ اسفندماه، در صورت مهیا بودن شرایط و مجوز ستاد کرونا، به صورت حضوری در دانشگاه شهرکرد برگزار خواهد شد. مقالات برتر که مورد تأیید داوران نشریه علمی پژوهشی ادبیات پایداری و پژوهشنامه ادبیات معاصر ایران قرار بگیرند، در آن نشریات و سایر مقالات برگزیده در مجموعه مقالات کنگره چاپ خواهند شد. همچنین مقالات برتر در سامانه ISC نمایه خواهند شد.

یادآور می‌شود، پژوهشگران و نویسندگان می‌توانند مقالات خود را در مهلت اعلام شده به نشانی ایمیل bonyaddefa.chb@gmail.com ارسال کنند؛ این افراد همچنین می‌توانند برای کسب اطلاعات بیشتر و دریافت شیوه‌نامه نگارش مقالات با شماره ۰۳۸۳۲۲۲۶۱۶۳ (داخلی ۱۲ و ۲۱) و یا ۰۹۱۳۹۸۳۵۵۴۷ تماس حاصل کنند.